

Metodologia de Supraveghere a Infecțiilor Respiratorii Acute Severe (SARI) in Romania, in sezonul 2020-2021

Dr.Odette Popovici

Institutul National de Sanatate Publica,
Centrul National de Supraveghere si Control al Bolilor Transmisibile

Atelier de lucru

“Lansarea Metodologiei de supraveghere a infecțiilor respiratorii acute, a gripei si a infecțiilor respiratorii acute severe (SARI)
pentru sezonul 2020-2021”

Bucuresti, 19-20 noiembrie 2020

Scopul supravegherii SARI

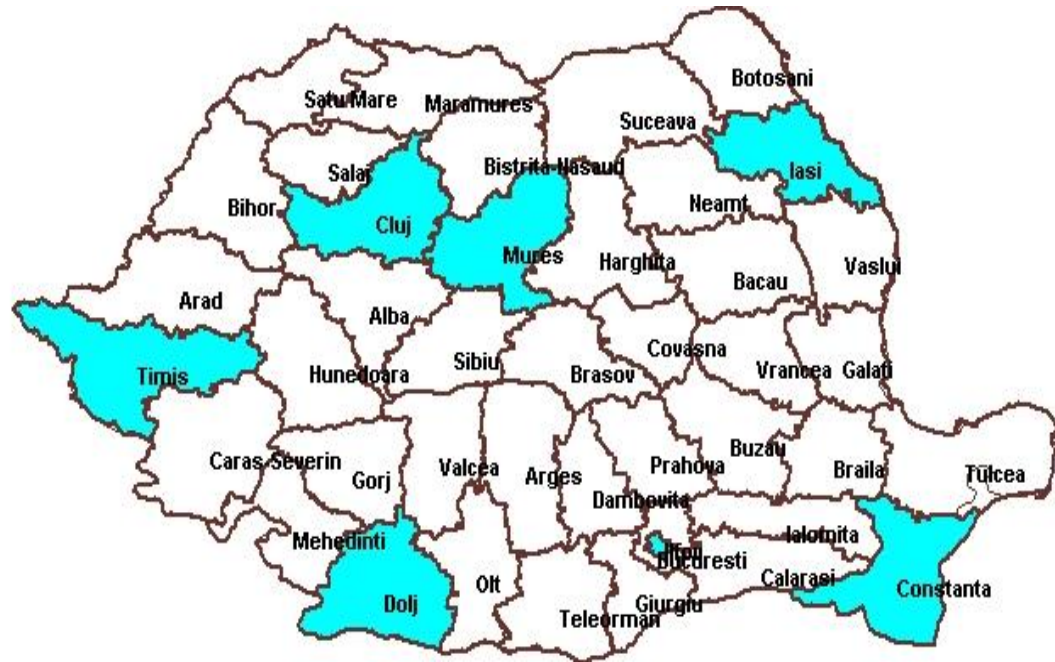
- monitorizarea evoluției gripei
- cunoașterea severității infecției gripale în populația României

Obiectivele supravegherii SARI

- Estimarea **incidentei** SARI in aria de accesibilitate a sistemului sentinela si, prin extrapolare, la nivel national
- Monitorizarea **etiologiei** cazurilor de SARI
  - identificarea, cu prioritate, a **virusurilor gripale asociate cu tablouri clinice severe** si a **rezistentei** acestora la anti-virale; monitorizarea circulației și a rezistentei la antivirale a virusurilor gripale umane cu potențial epidemic și pandemic;
  - detectarea bolilor respiratorii severe **emergente** (MERS-CoV, alte posibile etiologii);
- Monitorizarea **severitatii** infectiei gripale
- Evaluarea **factorilor de risc**, in vederea recomandarii de masuri de sanatate publica bazate pe evidente

Sentinela SARI

- Bucuresti
- Cluj
- Constanta
- Dolj
- Iasi
- Mures
- Timis

18 spitale: Boli infectioase, Pediatrie,
Urgenta, Pneumologie

Populatia din aria de accesibilitate ("catchment area")

- Calculata pe baza mediei numarului de externati din anii 2010-2019, din fiecare spital sentinela, a numarului total de externati si a populatiei Romaniei
- **16%** din populatia Romaniei

1. Mun.Bucuresti

- Spitalul Clinic de Urgenta pentru Copii “Grigore Alexandrescu”
- Spitalul Clinic de Urgenta Bucuresti (“Floreasca”)
- Institutul de Pneumoftiziologie “Marius Nasta” (nou)

2. Jud.Cluj

- Spitalul Clinic de Boli infecțioase Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic de Urgenta pentru Copii Cluj-Napoca
- Spitalul Clinic Judetean de Urgenta Cluj-Napoca

3. Jud.Constanta

- Spitalul Clinic de Boli infecțioase Constanta
- Spitalul Clinic Județean de Urgenta Constanta

4. Jud.Dolj

- Spitalul Clinic de Boli infectioase “Victor Babes”
Craiova
- Spitalul Clinic Judetean de Urgenta Craiova

5. Jud.Iasi

- Spitalul Clinic de Boli infectioase “Sfanta Parascheva” Iasi
- Spitalul Clinic de Urgenta pentru Copii “Sfanta Maria” Iasi
- Spitalul Clinic Judetean de Urgenta “Sfantul Spiridon”

6. Jud.Mures

- Spitalul Clinic Judetean Tg. Mures (Clinica de Boli Infectioase)
- Spitalul Clinic Judetean de Urgenta Tg. Mures

7. Jud.Timis

- Spitalul Clinic de Boli infectioase si pneumoftiziologie “Victor Babes” Timisoara
- Spitalul Clinic de Urgenta pentru Copii “Louis Turcanu” Timisoara
- Spitalul Clinic Judetean de Urgenta Timisoara

- În situația în care, în unele secții din cadrul SCJU sentinelă menționate, se organizează **saloane/structuri de Terapie intensivă**, pacienții din acestea care întrunesc definiția de caz SARI pot intra în sistemul de supraveghere, bifându-se pe fișa de supraveghere internarea în **ATI**.

Locul depistării

- Depistarea cazurilor de SARI conform criteriilor din definiția de caz, precum și completarea fișei de supraveghere (*Anexa 6*) se vor face încă din **UPU** !

Definiția de caz SARI

Criteria clinice:

Afecțiune respiratorie acută cu debut în perioada de **10 zile anterioare** care necesită **spitalizare peste noapte** și include:

- istoric de febră sau febră măsurată de minimum 38°C

ȘI

- tuse

ȘI

- scurtarea respirației sau dificultate la respirație

Vă rugăm să afișați această definiție de caz în **UPU** a spitalului sentinelă SARI!

Nu se vor introduce în supraveghere cazuri care nu întrunesc aceste criterii!

Definitia de caz pentru infectia cu MERS-CoV- WHO - 14 iulie 2014

Modificarea cheie in actualizarea din data de 14 iulie 2014 este urmatoarea:

- Un caz poate fi confirmat prin demonstrarea sero-conversiei in 2 probe prelevate, ideal, la interval de 14 zile una fata de alta, printr-un test de screening (ELISA, IFA) si un test de neutralizare

Caz confirmat

- O persoana avand confirmare de laborator pentru infectia cu MERS-CoV¹, indiferent de semnele si simptomele clinice.

---

¹ Un caz poate fi confirmat prin *detectia acidului nucleic viral* sau *serologie*. Prezenta acidului nucleic viral poate fi confirmata fie printr-un rezultat pozitiv la *rRT-PCR* pe cel putin 2 tinte genomice sau o singura tinta genomica pozitiva, cu secventiere pentru a doua. Un caz confirmat prin *serologie* necesita demonstrarea sero-conversiei in 2 probe prelevate, ideal, la 14 zile una fata de alta, printr-un test de screening (ELISA, IFA) si un test de neutralizare.

Definitia de caz pentru infectia cu MERS-CoV- WHO- 14 iulie 2014 (2)

Caz probabil

Una din urmatoarele **3 situatii**:

- O persoana cu afectiune respiratorie acuta febrila, avand evidente clinice, radiologice sau histopatologice de boala parenchimotoasa pulmonara (ex.pneumonie sau ARDS)

SI

Pacientul are o legatura epidemiologica directa cu un caz confirmat cu MERS-CoV

SI

Testarea pentru MERS-CoV nu este disponibila, este negativa pentru o singura proba biologica inadecvata sau neconcludenta

Definitia de caz pentru infectia cu MERS-CoV- **WHO- 14 iulie 2014 (3)**

- O persoana cu afectiune respiratorie acuta febrila, avand evidente clinice, radiologice sau histopatologice de boala parenchimotoasa pulmonara (ex.pneumonie sau ARDS)
SI
Rezidenta sau cu istoric de calatorie in Orientul Mijlociu sau in tari unde circula MERS-CoV in dromaderi sau unde au survenit recent infectii umane
SI
Rezultat de laborator neconcludent pentru MERS-CoV

Definitia de caz pentru infectia cu MERS-CoV- **WHO- 14 iulie 2014 (4)**

- O persoana cu afectiune respiratorie acuta de orice severitate
SI
Pacientul are o legatura epidemiologica directa cu un caz confirmat cu MERS-CoV
SI
- Rezultat de laborator neconcludent pentru MERS-CoV

Perioada de supraveghere a SARI si tipul datelor

- Începand cu **9 noiembrie 2020 (saptamana 46)**, până la o dată care va fi comunicata de CNSCBT, in funcție de evoluția situației epidemiologice

Tipul de date colectate

- Date nominale despre caz, cuprinse in ***Fisa de supraveghere a cazului de SARI (Anexa 6)***
- Date numerice agregate (Anexa 7): numărul de internări, indiferent de cauză, în fiecare spital sentinelă, în săptămâna precedentă, total și pe grupe de vârstă;
- ✓ Grupele de vârstă utilizate: **0-1 an, 2-4 ani, 5-14 ani, 15-49 ani, 50-64 ani, ≥65 ani**

Frecvența raportării și fluxul informațional

Raportare cazuri SARI de către **spitalele sentinelă**:

- **nominal**, în maximum **24 de ore**, pe Fișa de supraveghere a cazului de SARI (**Anexa 6**), la **CRSP**, conform arondării teritoriale:
  - Spitalele din mun.București și jud.Constanța - la CRSP București
epidemiologie.bucuresti@insp.gov.ro ;
  - Spitalele din jud. Cluj și Mureș – la CRSP Cluj epidemiologie.cluj@insp.gov.ro ;
  - Spitalele din jud. Iași – la CRSP Iași epidemiologie.iasi@insp.gov.ro ;
  - Spitalele din jud. Dolj și Timiș – la CRSP Timișoara
epidemiologie.timisoara@insp.gov.ro ;
- Datele din fișa de supraveghere vor fi încărcate de **CRSP** în macheta furnizată de CNSCBT care va fi trimisă **zilnic**, pe mail, la CNSCBT, până la **orele 12.00**, actualizată.

Frecvența raportării și fluxul informațional (2)

Spitalele sentinelă vor raporta **numeric, săptămânal**, la **CRSP**, în fiecare zi de **LUNI**, **până la orele 11.00**, pe e-mail, **internările indiferent de cauză**, total și pe grupe de vârstă, pentru săptămâna precedentă, utilizând datele din Formular de raportare numerică săptămânală a internărilor în spitalul sentinelă SARI (**Anexa 7**).

Formularul completat rămâne la nivelul spitalului, la persoana desemnată (de preferat, medicul epidemiolog al spitalului).

Prima zi de raportare va fi **LUNI, 16 noiembrie 2019**, pentru săptămâna 9-15 noiembrie 2020 (săptămâna 46).

Datele din **Anexa 7** vor fi centralizate de **CRSP**, pe macheta în format Excel furnizată de CNSCBT, pentru întreg teritoriul arondat, iar macheta va fi trimisă la CNSCBT tot **LUNI, până la orele 13.00**.

Criteriul de includere a cazurilor, de către CNSCBT, în raportarea numerică săptămânală este **data primirii la CRSP** a Fișei de supraveghere a cazului de SARI.

Săptămâna de supraveghere începe luni și se termină duminică.

- La diagnosticarea unui caz de SARI într-o unitate sentinelă, **in UPU** se va completa *Fișa de supraveghere a cazului de SARI (Anexa 6)* și se va recolta **o singură probă biologică/caz** pentru diagnosticul de laborator al **gripei** și al **COVID-19**.
- **Județul de infectare** a cazului = județul în care pacientul s-a aflat în perioada maximă de incubație: **14 zile** anterioare debutului în cazul COVID-19, respectiv **4 zile** anterioare în cazul gripei.
- *Actualizarea datelor din fișa de supraveghere se va face de către **spital** imediat după ce devin disponibile.*

Insistăm asupra importanței actualizării datelor (ex. ARDS, ventilație mecanică, vaccinare anti-gripală, tratament, deces etc.) pentru că acestea pot influența considerabil rezultatele analizei epidemiologice.

Investigatii de laborator

- Probele biologice, împreună cu Formularul de insotire probe recoltate de la cazul SUSPECT gripă (**Anexa 5**) vor fi trimise de spital, conform arondării de mai jos, la unul din laboratoarele agreeate pentru **diagnosticul ambelor etiologii - gripa si COVID-19** - la cazurile de SARI:
  - Spitalele sentinelă din **Mun.București** și din județele **Constanța** și **Dolj** vor trimite probele la **INSP-CRSP București**;
  - Spitalele sentinelă din județele **Cluj** și **Mureș** vor trimite probele la **INSP-CRSP Cluj**;
  - Spitalele din județul **Iași** vor trimite probele la **INSP-CRSP Iași**;
  - Spitalele din județul **Timiș** vor trimite probele la **INSP-CRSP Timișoara**;
- Pe Formularul de insotire probe recoltate de la cazul SUSPECT gripă (**Anexa 5**) se va specifica INSP.
- Costul testării probelor recoltate în cadrul supravegherii sentinelă în laboratoarele INSP din CRSP Bucuresti, CRSP Cluj, CRSP Iași și CRSP Timișoara este suportat de INSP.

Raportare rezultate de laborator

Pentru **TOATE laboratoarele** care efectuează investigații pentru gripă (sentinela si rutina), prin RT-PCR:

- raportarea imediata a **buletinelor de analiză** pentru gripă, cu rezultatele validate, semnate si parafate, scanate, pe e-mail, in acelasi mesaj, la **DSP** de apartenență a cazului (DSP a judetului de infectare), la **spitalul** care a solicitat testarea si la **INSP** doar la adresa gripa@insp.gov.ro ;
- **CRSP** incarca in macheta in format Excel furnizata de CNSCBT toate rezultatele din teritoriul arondat si le trimite **saptamanal**, in fiecare zi de **LUNI**, pentru saptamana precedenta, la INSP, la adresa de e-mail gripa@insp.gov.ro .

Algoritmul de recoltare și investigare a probelor biologice pentru cazurile de SARI

Detecție virală:

- Începând cu data de **9 noiembrie 2020** (săptămâna 46) și până la sfârșitul perioadei de supraveghere (de regulă - săptămâna 20 a anului următor), vor fi recoltate probe de la **TOATE** cazurile de SARI depistate în **UPU** în fiecare spital sentinelă, probe care vor fi **investigate pentru gripă și COVID-19** în cadrul PN I.2.
- În funcție de contextul epidemiologic național/internațional existent la un moment dat, vor putea fi investigate, în cadrul acestui sistem de supraveghere, și alte etiologii, fapt care va fi stabilit și comunicat de către CNSCBT.

Nu selectați doar cazuri din județul sentinelă!

- **Pentru suspiciunea de SARI cu MERS-CoV este recomandată recoltarea de probe din caile respiratorii inferioare!**
- Identificarea unui alt agent etiologic la un caz de SARI nu ar trebui să excludă testarea pentru MERS-CoV, dacă aceasta este indicată.

Decese

- **TOATE decesele** înregistrate la cazuri de SARI **confirmate** cu gripă vor fi raportate, în maximum 24 de ore, pe formularul din **Anexa 8**, la DSP și de aici, în aceeași zi, la CRSP și CNSCBT.
- De la cazurile de SARI decedate se vor recolta probe necroptice de plămân* care, însoțite de **Anexa 5**, vor fi trimise la CNRG din INCDMM Cantacuzino sau la un laborator de medicină legală sau anatomie patologică care efectuează investigații de biologie moleculară, pentru diagnostic virologic.

---

*nu este necesară pentru cazurile confirmate cu gripă pe baza exsudatului nazal, faringian sau a aspiratului traheo-bronsic și nici la cazurile cu rezultat negativ pentru gripă, pentru aceste probe; nu este necesară pentru cazurile confirmate cu COVID-19 pe baza celorlalte tipuri de probe recoltate conform Anexei 2 din Metodologia de supraveghere a COVID-19 și nici la cazurile cu rezultat negativ pentru COVID-19 pentru aceste probe, cu *excepția* cazurilor pentru care medicul curant are argumente clinice și paraclinice solide privind COVID-19 ca posibilă cauză de deces.

Izolare:

- pentru un numar de probe pozitive pentru etiologia gripala, la detectie virala, de la inceputul perioadei de supraveghere, dupa debutul sezonului gripal (dupa declararea circulatiei active cu transmitere comunitara a virusului/virusurilor gripale) si de la sfarsitul perioadei de supraveghere;

Testare pentru rezistenta la antivirale și secvențiere:

- pentru un numar de probe pozitive pentru etiologia gripala, la detectie virala, de la inceputul perioadei de supraveghere, dupa debutul sezonului gripal (dupa declararea circulatiei active cu transmitere comunitara a virusului/virusurilor gripale) si de la sfarsitul perioadei de supraveghere;

- Izolarea, testarea pentru rezistenta la antivirale si secventierea se vor efectua doar in CNRG din **INCDMM, „Cantacuzino”**.
- **CRSP București, CRSP Cluj, CRSP Iasi și CRSP Timisoara** vor trimite material biologic din aceeasi probă pozitivată la detecția prin RT-PCR.
- CNSCBT va comunica acestor laboratoare care sunt probele la care urmează a fi făcute aceste investigații.

- Produsele patologice se vor recolta, în vederea diagnosticului de gripă și COVID-19 și stoca conform protocolului din **Anexa 4** a prezentei metodologii.
- Transportul probelor la laborator, conform arondării teritoriale, se va face prin curierat rapid sau cu mașina DSP, însoțite de Formularul de însoțire probe recoltate de la cazul SUSPECT gripă din **Anexa 5**.

Anexa 4

Recoltarea de produse patologice pentru diagnosticul de laborator al infecțiilor respiratorii virale

Materiale necesare:

- Tuburi sterile de 3 ml cu mediul de transport pentru virusuri (MTV) pentru exsudate naso-faringiene/fragmente de organe
- Tampoane sterile din dacron sau poliester cu tija de plastic pentru recoltarea de exsudat naso-faringian

Metoda:

Prelevarea probelor umane se face în primele 3-5 zile de boală, dimineața, pe nemâncate, sau la cel puțin 3 ore după masă ori după spălătul pe dinți;

- Recoltarea probelor de la copiii mici și persoanele imunosupresate sau imunocompromise se poate face până în ziua a 7-a de la debut (virusul se poate elimina pe o durată mai lungă la aceste persoane);
- Cele două tampoane, nazal și faringian, prelevate de la aceeași persoană, se introduc în același tub cu cei 3 ml de MTV (bulion triptoza-fosfat – IC sau mediu Hanks), iar tijele se taie suficient de scurt pentru ca tubul să poată fi închis etanș.
- Două până la patru fragmente necroptice de plaman se recoltează din zonele afectate, cu dimensiunile aproximative de 0.5 x 0.5 x 0.5 cm. Fiecare fragment se introduce într-un tub conținând cei 3 ml MTV.

Inscriptionarea etichetei de pe MTV:

- Codul unic de identificare care să corespundă cu cel din buletinul de însoțire al probei.

Stocarea și transportul probelor prelevate:

- păstrarea se face: la 4°C, pentru maxim 72 ore;
- transportul se face la rece, în cel mult 3 zile de la recoltare.

Probele sunt considerate neconforme în următoarele situații:

- trimiterea de tampoane fara mediu de transport pentru virusuri;
- trimiterea probei in recipiente necorespunzatoare (deteriorate, cu tubul crapat sau capacul deschis);
- nerespectarea conditiilor de transport si conservare (timp, temperatura); absenta etichetei pe esantionul de analizat;
- absenta formularului de însoțire probe;
- cerere de analiza completata necorespunzator, cu datele de identificare a pacientului absente, incomplete, eronate sau indescifrabile;

Fișa de supraveghere a cazului de SARI

Spitalul sentinelă: _____

Date de identificare pacient:

Nume _____, prenume _____ CNP _____

Vârsta: ani ____ luni (pentru vârsta sub 1 an) ____ Sex F/ M

Județ de infectare _____

Data debutului: __/__/____

Locul internării: ATI Alta secție

Data internării: __/__/____

Complicații: ARDS Encefalită Miocardită
Pneumonie (infecție secundara bacteriană) Septicemie

Deces: Da / Nu Dacă Da, Data deces __/__/____

Condiții medicale preexistente:

Afecțiuni cardiace Astm Afecțiuni pulmonare cronice (altele decât astm)
Afecțiuni hepatice cronice Afecțiuni renale cronice
Sarcina Obezitate* IMC (kg/m²)= _____ Diabet zaharat
Afecțiuni neuromusculare Afecțiuni neuro-cognitive
Imunitate compromisă (alta decât cancer) (precizați) _____ Cancer

*obezitate = IMC > 30 kg/m²; obezitate morbidă = IMC > 40 kg/m²

Vaccinare și tratament:

Vaccinat anti-gripal sezonier Da / Nu / Nu știu Dacă Da, data vaccinării: __/__/____

Data instituirii tratamentului antiviral (anti-gripal) după internare: __/__/____

Precizați antiviralul OSEL/ZANA/OSELZANA (încercuțiți varianta corectă)

A primit **doar** oxigenoterapie? Da / Nu

A fost intubat? Da / Nu

ECMO Da / Nu

Anexa 7

Spitalul sentinelă SARI _____

Formular de raportare numerică săptămânală a internărilor în spitalul sentinelă SARI

Săptămâna: __/__/____ - __/__/____

Nr. internări în săptămâna precedentă, indiferent de cauză:

Total _____ 0-1 an _____ 2-4 ani _____ 5-14 ani _____ 15-49 ani _____ 50-64 ani _____
≥ 65 ani _____

Semnătura și parafa medicului epidemiolog de spital _____

Fisa decesului la cazul de ILI/SARI confirmat cu gripă

Cod DSP	
Nume, prenume	
Vârsta la data debutului (ani impliniti)	
Sexul (M/F)	
Județul (abrev.auto) și localitatea de infectare	
Data decesului	
Locul decesului (spitalul și secția)	
Diagnosticul de deces (se completează când devine disponibil)	
Data debutului	
Tabloul clinic la debut	
Data primei consultații (inclusiv la medicul de familie)	
Data și locul primei internări	
Diagnosticul la prima internare	
Transferul la alte secții/spitale - locul, data și dg.la internare	
Tabloul clinic la ultima consultație înainte decesului	
Oxygenoterapie (DA/NU) Daca DA, perioada	
Antibioticoterapie (DA/NU) Daca DA, perioada	
Tratament anti-viral pt.gripă (DA/NU) Daca DA, precizati anti-viralul și perioada	
Ventilație mecanică (DA/NU) Daca DA, precizati daca intubatie sau ECMO și perioada	
Data recoltării probei	
Tip probă	
Data trimiterii probei	
Laboratorul la care a fost trimisă proba	
Data primirii rezultatului de laborator (data e-mail)	
Tip și subtip virus gripal	
Posibili factori de risc asociați (detaliați)	
Data vaccinării anti-gripale	

Medic curant/Medic epidemiolog de spital _____ (semnatura și parafa)